their predecessors, will come to be seen as part of the problem, not the solution. [The Economist, Feb 19th ,2009]

Підсумуючи наше дослідження ми дійшли висновку, що економічна підсистема є одним із головних постачальників інновацій до словникового складу англійської мови, і одна із головних сфер зародження якісних змін у системі словотвору. Такі зміни першочергово характеризують вплив нових економічних доктрин та політичних змін на життя англомовних країн. Зокрема антикризова програма Барака Обами підштовхнула мову до зародження розгалуженої парадигми неологізмів навколо поняття "toxic" у метафоризованому значенні - неліквідний, небезпечний. Сучасна економічна діяльність провідних англомовних країн світу на сучасному етапі світової кризи дуже активно відображає екстралінгвальну діяльність країн в лінгвальних поняттях.

Література

Зацний Ю.А Сучасний англомовний світ і збагачення словникового складу.-Львів:ПАІС. 2007.-С.228. *Зацний Ю.А., Бутов В.Н.* Новая общественно-политическая лексика и фразеология английского языка – вид-во Запорізького державного університету, 2000р.-198с. *Зацний Ю.А.* Розвиток словникового складу сучасної англійської мови.- Запоріжжя: Запорізький національний університет, 1998.-417с. *Albright M.K.* Bridges, Bombs, or Bluster // Foreign Affairs. – 2008. – Vol. 82. - #5. – P. 2-19. *Bayer R.,* Colgrove J. Rights and Dangars: Bioterrorism and the Ideologies of Public Health // In the Wake Of Terror. Medicine and Morality in a Time of Crisis. – Cambridge, Massachusetts: The MIT Press, 2008. – P. 51-74. *The Obama rescue* // The Economist. – 2009.- Feb 19. - P. 16-17 *Politics* not quite as usual // The Economist. – 2009. - Feb 5. – P. 3-5

Омельченко Л.
(*Київський міжнародний ун-т*)
Жихарєва О.
(*Київський нац. лінгвістичний ун-т*)

СТРАТИФІКАЦІЯ ТЕЛЕСКОПНИХ СЛІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

У другій половині XX століття в більшості мовах значно розширився словниковий склад. За даними, які були опубліковані в газеті New York Times [3.04.1989], кожен рік словник сучасної англійської мови збільшується на 15-20 тисяч лексичних одиниць. Причини таких змін словникового складу в більшості випадків очевидні, а саме, соціальні та культурні зміни всередині сучасного суспільства, технологічна 'революція' і глобалізація [Лашкевич 2007, с. 45]. До кінця XX століття кількість слів, які утворилися за допомогою словозлиття, стало зростати, і сприйматися як звичайні, а не як дотепний чи забавний засіб, щоб виразити свої думки [Marchand 1973, с. 17]. Як зазначає О.А. Литвинко, лише у другій половині XX століття словозлиття входить до розряду найбільш продуктивних словотвірних засобів. Спочатку телескопічні слова утворювалися заради жарту, але потім подібні одиниці стали з'являтися як результат дії словотвірного процесу, ставши значущим способом поповнення словникового складу англійської мови [Литвинко 2007, с. 84]. О.М. Лашкевич уточнює, що на початку XXI століття повністю зрозумілі позамовні причини бурхливого розвитку цих стилів і регістрів. Повністю зрозумілі й вимоги до нових мовних одиниць: стислість у передачі інформації, скорочення самої інформації, зручність у промові, а також здатність брати участь у словозмінних парадигматичних відношеннях і побудові мовленнєвих творів [Лашкевич 2007, с. 46].

Об'єктом даного дослідження є телескопічні слова як формування нового словотворчого засобу англійської мови, розглядаються основні структурні і семантичні характеристики телескопних слів. Телескопія – це такий спосіб словотворення, який являє собою злиття двох (або більше) скорочених основ або злиття повної основи зі скороченою основою, в результаті чого утворюється нове слово, що повністю або частково поєднує значення всіх структурних елементів, які входять до його складу [Тимошенко 1976, с. 24]. В.М. Лейчик відзначає, що телескопія розвивається у багатьох сучасних мовах, оскільки відповідає двом вимогам мови до номінації, а саме: цілеоформленості і компактності [Лейчик 1982]. Тому саме найбільше розвивається у сферах реклами, медицини, військовій, телебаченні, де необхідно стисло виразити та передати інформацію.

В останні десятиріччя активно стала діяти тенденція до демократизації мови (насамперед це зближення літературної мови з розмовною), яка в значній мірі впливає на розвиток специфічних тенденцій у словотворенні [Єнікєєва 1999, с. 9]. Розглядаючи телескопію, не можна не відзначити її ролі у формуванні нових словотворчих елементів. Передумови для формування словотворчого елемента -nomics були створені телескопією. 'Парааафікс' – -nomics- 'економічна теорія або політика' розпочав своє існування після утворення телескопізму *Nixonomics* (Nixon + economics), за аналогією до якого були створені інші неологізми, наприклад: *Reaganomics*, *Bushonomics*, *Rogernomics*, *Gorbanomics*, *Clintonomics* [Єнікєєва 2006, с. 95]. Все більше утворюються неологізми з елементом -gate, який став символом політичного скандалу в готелі у Вашингтоні під назвою 'Уотергейт' (Watergate). Якщо в 70-ті – 80-ті роки цей елемент поєднувався, в основному, з іменами власними, то в останнє десятиліття він усе частіше утворюється з іменами загальними: *chickengate*, *donorgate*, *filegate*, *travelgate* [Зацний 2001, с. 10]. Уотергейтський скандал створив цілий ряд неологізмів із другим компонентом -gate, які позначають будь-який політичний скандал, пов'язаний з корупцією державних службовців: *Hollywoodgate* скандал, пов'язаний з обвинуваченням голлівудського режисера у привласненні грошей, *Muldergate* скандал, пов'язаний з діяльністю міністра інформації. Порівняйте: "Senate probe reveals Reagan *Irangate* lies" [Morning Star, 10.01.1987], "Ключевой вопрос '*ирангейта*' – знал или не знал президент" [Сов. Россия, 19.07.1987], "Тимошенко договорилась с международной организацией Global Witness, что именно она займется расследованием '*гривнагейта*'" [Известия, 22.12.2008, с. 2], "Откуда денежки? Кого посадили? Например, где герой львовского *Зваричгейта*? Дали спокойно уйти, чтоб не раскрыл всю пирамиду" [2000, 16.01.2009, с. 7].

Найбільш продуктивний словотворчий прийом телескопія утворює у сфері іменників: *swindletron* (swindle + electron), *cowfeteria* (cow + cafeteria), *videot* (video + idiot). Це є доказом того, що семантична конденсація, головним чином, функціонує в сфері субстантивних номінативів, щоб визначити різні реалії у сфері побуту, реклами, науки, техніки. Серед ад'єктивних телескопізмів виділяють наступні: *noblegant*, *torrible*, *pedanticulous*, *swellegant*, *cinemusical*. Випадки утворення прислівників за допомогою телескопії поодинокі: *boxofficially*, *posilutely*, *absolively*. Найбільш рідкий тип словотворення способом телескопії – дієслова: *to facepond* (face + correspond), *to scurry* (scatter + hurry), *to recomember* (recollect + remember), *to swimeet* (swim + meet), *to sinspire* (sin + inspire).

У суспільно-політичній термінології проявляються семантичні здвиги й емоційно-оцінні фонові відтінки, які обумовлені історією і життям суспільства: *Nixinger* (Nixon + Kissinger), *paytriotism* (pay + patriotism). У досліджуваному масиві телескопізмів часто зустрічаються "енциклопедичні лексеми". Наприклад: *to gerrymander* – переробляти виборчі округи в інтересах будь-якої політичної партії,

Butsckellism (Butler + Geitskell) – сполучення консервативної політики Батлера і лейбористської політики Гейскелла. Порівняйте: *Сарагедон* [2000, 26.09.2008] (Сара + Армагеддон) Сара Пейлінг – кандидат на пост віце-президента від Республіканської партії США, в Одкровенні Іоанна Богослова (16, 16) названо страшне місто суду, яке Біблія називає Армагеддоном. Біблеїзм типу Armageddon потребує фонових знань, лінгвістичної компетенції і того, що називається тезаурусом. Інші приклади: *Брайдзилла* (брайд + Годзилла) – слово з'явилося в англійській мові недавно, складається з bride (брайд – наречена) та Годзилла (динозавр-мутант із відомого японського фільму), так називають наречених, які зациклилися на своєму весіллі [Труд, 11.06.2008, с. 3], "Эх, был бы я годков на 10 помладше – ушел бы в 'эмо' (адептов течения не зря называют эмо-киды – эмо-малыши, потому что большинству из них – 13-18 лет)" [Киевские Ведомости, 19.11.2008, с. 14]. Необхідно враховувати, що засоби масової інформації в певній мірі моделюють мовленнєву поведінку людини, яка відображає мовні ресурси в залежності від соціальної ситуації [Швейцер 1974, с. 186]. Одною з причин, яка призводить до появи телескопних слів, слід вважати потребу, що виникає у мовців, щоб підсилити семантику вже існуючих у мові слів.

Значну зацікавленість для вивчення механізму телескопії і структури телескопних слів представляє накладення (гаплологія), яке основане на опусканні в результаті дисиміляції одного з двох, що безпосередньо стоять один за одним, однакових складів [Квеселевич 1979, с. 126]. Наприклад: *swingle* (swingle + single), *alcoholiday* (alcohol + holiday), *badventure* (bad + adventure), *snobody* (snob + nobody), *noblegant* (noble + elegant), *swellgance* (swell + elegance), *refuseless* (refuse + useless). Гаплологічні телескопізми дуже поширені у повсякденній мові, вони відрізняються експресивністю і займають особливе місце в колоквіальному словотворенні як слова з узуально-мовленнєвою характеристикою.

Мовна гра, яка розуміється як усвідомлене ненормативне вживання мовної одиниці є проявом прагматичної установки, щоб привернути увагу та вплинути на інтелектуальну і емоційну сферу адресата. Пропонується спроба вийти за рамки традиційно стилістичного аналізу мовної гри у сферу більш широкого, комплексного аналізу, який охоплює всі мовні рівні – від фонетичного до текстового – і розглянути вплив певного феномену на емоційну й інтелектуальну сферу адресата. Творче відношення особистості до використання мовних засобів проявляється, таким чином, як співвідношення знання мовного стандарту і установки на відхилення від нього в мовленнєвій поведінці особистості під час реалізації прагматичної установки на мовну гру [Сниховская 2004, с. 240]. Наприклад, порівняйте: '*breastseller*' (breast + bestseller) іронічне поєднання, створене по аналогії з лексемою bestseller, найбільш розповсюджена книга, для позначення 'розповсюдженої' суперобкладинки, намальована жінка з неприкритою груддю, "who are you, Mr *Medveputin*?" (Medvedev + Putin) [Зеркало недели, 8.03.2008, с. 2], "Но фильм оказался бы гораздо менее впечатляющим и глубоким. Получилась бы очередная семейная '*мылодрама*'" [2000, 10.10.2008, с. 8], "Причем действуют политические шельмы с тем же цинизмом и наглостью, с которым прежде *прихватизировали* народные богатства" [Коммунист, 24.12.2008, с. 1], родителей, забывающих детей после пятидневки, прозвали '*рожателями*' [ВВ, 20-26.11.2008, с. 7], "Так называемая *спихотехника*, отписки и отписки с благодарностью заявителям" [Киевские ведомости, 29.11.2008, с. 7].

Семантичні відношення між елементами утвореного шляхом словозлиття слова уявляються більш різноманітними, ніж просте об'єднання двох понять, явищ чи предметів. У залежності від характера співвідношення значень компонентів телескопного слова О.М. Лашкевич виділяє наступні семантичні групи цих слів.

1. Значення телескопного слова визначається сумою значень його компонентів: *Oxbridge* (Oxford + Cambridge) – Оксбридж, Оксфордський і Кембриджський університети, *glasphalt* (glass + asphalt) – дорожне покриття, яке зроблене із суміші асфальта і скла, *talkathon* (talk + marathon) – словесний марафон, *Japlish* (Japanese + English) – суміш японської та англійської мов; *vodkatini* (vodka + martini) – суміш водки і мартіні. Сума окремих компонентів повідомлення в цих випадках співпадає із змістом усього повідомлення. В цій групі телескопних слів можна виділити утворення, значення яких, хоча і складається із значень складаючих їх частин, не несе нової змістовної інформації, оскільки утворення таких одиниць представляє собою злиття синонімічних чи близьких у семантичному відношенні компонентів з ціллю підсилення експресії чи емоційності висловлювання. До таких утворень відносять, наприклад: *fantabulous* (fantastic + fabulous) – прекрасний, *begincement* (beginning + commencement) – початок, відкриття – з відтінком кепкування над урочистістю. Часто ці утворення є авторськими оказіоналізмами.

2. Телескопні утворення, значення яких складаються із значень компонентів, які їх утворюють. Нове значення є більш складним, воно ширше суми значень компонентів слова-злитка і містить додаткову інформацію про предмет чи явище, які позначаються. Таким чином, *macon* (mutton + bacon) позначає не ‘баранина з беконом’, а ‘баранина, яка готується за способом приготування бекону’, *meritocracy* (merit + aristocracy) позначає ‘правляча еліта’, а не ‘достоїнства аристократії’.

3. Значну групу складають слова, значення яких складається із значень компонентів, але семантичне навантаження компонентів різне. Один із компонентів (як правило другий) виступає як базовий елемент телескопного слова, а другий доповнює чи визначає його. Основну масу таких утворень складають часткові та гаплологічні телескопні слова. Прикладами слугують наступні утворення: *airgation* (air + navigation) – повітряна навігація, *bionics* (biology + electronics) – біологічні дослідження для створення і покращення електронних приладів, *galumph* (gallop+ triumph) – бігати і носиться від радості [Лашкевич 2005, с. 102-103].

Телескопія, як продуктивний спосіб словотворення, відповідає за змістовною структурою складним словам, значення компонентів іноді потребують фонових знань, телескопічні слова придають мовленню емоційної експресивності й проявляються в різних стилях мови.

Висновки із цього дослідження визначають перспективи подальшого вивчення індивідуальних авторських стилів, на прикладі яких можливо прослідкувати зростаюче використання оказіональних телескопних номінацій і дискурсивні особливості деривативно-релевантних моделей їхнього виникнення як у лінгво-прагматичному, так і в національно-культурологічному ракурсах.

Література

Єнікєєва С.М. Формування та функціонування нових словотворчих елементів англійської мови: Автореф. дис... канд. філол. наук . – Харків, 1999. – 16 с. *Єнікєєва С.М.* Скорочення слова як механізм формотворення та словотворення в сучасній англійській мові // Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка. – Житомир: редакційно-видавничий відділ Житомирського державного ун-ту ім. І. Франка. – 2006, Вип. 27. – С. 93-96. *Зацний Ю.А., Пахомова Т.О.* Мова і суспільство: збагачення словникового складу сучасної англійської мови. – Запоріжжя: Запорізький державний університет. – 2001. – 243 с. *Квеселевич Д.І.* Семемно-синтезовані дієслова як прояв лінгвістичної економії: Нариси з контрактивної лінгвістики: Зб. Науков. Праць. – К.: Наукова думка, 1979. – С. 126-131. *Лашкевич О.М.* Семантика слов-слитков в современном английском языке. // Вестник Удмуртского университета. Филологические науки. – Ижевск: Удмуртский государственный университет, 2005. – № 5 (2). – С. 99-104. *Лашкевич О.М.* Тенденции словообразования в современном английском языке // Вестник Удмуртского университета. Филологические

науки. – Ижевск: Удмуртский государственный университет, 2007. – № 5 (1). – С. 45-52. *Лейчик В.М.* Люди и слова. – М.: Наука, 1982. – 176 с. *Литвинко О.А*. Словотвірні та семантичні характеристики англійської термінологічної підсистеми машинобудування: дис. … кандидата філол. наук: 10.02.04. – Суми, 2007. – 211с. С*ниховская И.Е*. Когнитивно-коммуникативный аспект явления "языковая игра" // Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка. – Житомир: редакційно-видавничий відділ Житомирського державного університету ім. І. Франка. – Вип. 17. – 2004. – С. 239-241. *Тимошенко Т.Р.* Телескопия в словообразовательной системе современного английского языка: Автореф. дис… канд. филол. наук. – К., 1976. – 20 с. *Швейцер А.Д.* Социально-коммуникативный анализ текста // Лингвистика текста. – М. – Ч. 2, 1974. – С. 182-191. *Marchand H.* The Categories and Types of Present Day English Word Formation // Readings in Modern English Lexicology. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1973. – 141 p

ПРОКОПОВИЧ Є.В.
(*Маріупольський держ. гуманітарний ун-т*)

ОСОБЛИВОСТІ БОТАНІЧНИХ КОМПОЗИТІВ У СУЧАСНИХ ГЕРМАНСЬКИХ МОВАХ

Словниковий склад мови постійно поповнюється. Він може поповнюватися як за рахунок зовнішніх резервів (запозичення), так і використовувати внутрішні резерви мови, до яких належить словотвір. В даній статті розглядаються структурні та родові особливості ботанічних композитів.

Актуальність даного дослідження зумовлена недостатнім вивченням складних ботанізмів сучасної німецької, англійської та нідерландської мов у порівняльному аспекті, а також аналізу їх структурної та родової характеристики.

Об`єктом дослідження є іменники, які позначають рослини у сучасних германських мовах.

Предметом дослідження є структура композитів-іменників, які належать до ботанічних термінів вищезазначених мов.

Мета дослідження полягає у виявленні та лінгвістичній інтерпретації особливостей формування ботанізмів, а також дослідження найпродуктивніших словотворчих моделей, які слугують для утворення даних композитів.

Матеріалом дослідження виступають лексичні одиниці, які були отримані методом суцільної вибірки із німецько - російського словника за редакцією К. Лейна [Лейн 1998], англо - російського словника за редакцією В.К.Мюллера [Мюллер 2006] та нідерландсько – російського словника за редакцією Міронова С.А. [Миронов 2002]. У результаті було відібрано та досліджено ботанічну термінологію німецької мови обсягом 460 одиниць: *die Wucherblume* "хризантема", *der Nussbaum* "ліщина", ботанічні композити англійської мови кількістю 350 одиниць: *boxwood* 'самшит', *can-dock* 'жовте латаття'; та (211 одиниць) нідерландської мови : *de zilverspar* 'ялиця', *de sleedoorn* 'терен'.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких конкретних **завдань:**

1. Провести порівняльний аналіз словотворчих моделей у німецькій, англійській та нідерландській мовах.
2. Визначити найбільш продуктивні словотворчі моделі даних композитів.
3. Класифікувати ботанічні композити за родовими ознаками.

Характерною особливістю складних іменників є те, що перший компонент може бути виражений основою будь-якої частини мови, тоді як останній виражений основою іменника [Кобріна 1990, с. 118].